

Yapım ekleri 接尾辞

A. İsimden isim yapma ekleri 名詞類から名詞類を作る接尾辞

(1)	-lik	-lık/-luk/-lik/-lük	babalık	yolluk	iyilik	günlük
(2)	-Ci	-cı/-cu/-ci/-cü/-çı/-çu/-çi/-çü	aşçı	solcu	eskici	sütçü
(3)	-li	-lı/-lu/-li/-lü	yaşlı	korkulu	şehirli	gözlüklü
(4)	-süz	-sız/-suz/-siz/-süz	anasız	tuzsuz	gereksiz	ölçüsüz
(5)	-ki	-ki	yukarı ki	onun ki	benimki	dünkü
(6)	-cık	-cık/-cuk/-cik/-cük	azıcık	toruncuk	incecik	öpücük <öpüş-cük
(7)	-cEk	-cak/-cek	yavrucak	kuzucak	demincek	büyücek <büyük-cek
(8)	-ciğEz	-ciğaz/-cuğaz/-ciğez/-cüğez	hanımcı ğaz m	yavrucu ğaz m	beyci ğezim	
(9)	-cEğiz	-cağız/-ceğiz	kızcağız	suncağız	kediceğiz	köyceğiz
(10)	-CE	-ca/-ce/-ça/-çe	Farsça	Japonca	İngilizce	Türkçe
(11)	-Daş	-daş/-taş	çağdaş	yurttaş	meslek taş	gönül daş
(12)	-(i)nci	-(i)nci/-(u)ncu/-(i)nci/-(ü)ncü	altıncı	dokuzuncu	yirminci	yüzüncü
(13)	-(ş)Er	-ar/-er/-şar/-şer	yarım şar	onar	ellişer	dörder
(14)	-(i)Z	-(ı/u/i/ü)z	altız	beşiz	ikiz	üçüz
(15)	-si	-sı/-su/-si/-sü	kadınısı	çocuksu	erkeksi	insansı
(16)	-(i)msi	-(i)msı/-(u)msu/-(i)msi/ -(ü)msü	duvarımsı	tatlımsı	tepemsi	gölümsü
(17)	-(i)mtırak	-(ı/u/i/ü) mtırak	acımtırak	morum tırak	yeşilim tırak	ekşim tırak
(18)	-rEk	-rak/-rek	ufarak <ufak-rak	küçürek <küçük-rek		
(19)	-li, -li	-lı/-lu/-li/-lü, -lı/-lu/-li/-lü	analı babalı	sağlı sollu	irili ufaklı	geceli gündüzlü
(20)	-IEyin	-layın/-leyin	sabah leyin	akşam leyin	geceleyin	

(21)	-cilEyin	-cılayın/-cileyin	buncılayın	bencileyin		
(22)	-En	-an/-en	kızan	oğlan <oğul-an	eren	köken
(23)	-kek	-kek	erkek	eşek <eş-kek		
(24)	-kan	-kan	başkan			
(25)	-ç	-ç	anaç	ataç	babaç	
(26)	-ka/-ge	-ka/-ge	başka	özge		
(27)	-Cil	-cıl/-cul/-cil/-cül/-çıl/-çul/ -çil/-çül	balıkçıl	bencil	evcil	ölümcül
(28)	-dirik	-dırık/-duruk/-dirik/-dürük	burunduruk	boyunduruk		
(29)	-mEn	-man/-men	kocaman	şişman	göçmen	küçümen <küçük-men
(30)	-Eç	-aç/-eç	bakraç	kıraç	topaç	
(31)	-şin	-şın/-şin	akşın	karaşın	sarışın	
(32)	-Ek	-ak/-ek	başak	solak	topak	benek
(33)	-(i)k	-(ı/u/i/ü)k	kabuk	kovuk	topuk	bebek
(34)	-(i)z	-(ı/u/i/ü)z	palaz	topuz	boynuz <boyun-uz	
(35)	-(i)t	-(ı/u/i/ü)t	yaşıt	eşit		
(36)	-ti	-tı/-tu/-ti/-tü	parıltı	cıvıltı	horultu	gürültü
(37)	-Ez	-az/-ez	ayaz	genez		
(38)	-Ey	-ay/-ey	kolay	kuzey	güney	düzey
(39)	-(i)l	-(ı/u/i/ü)l	yasal	kızıl	doğal	yeşil <yaş-ıl
(40)	-sil	-sıl/-sul/-sil/-sül	damaksıl	dudaksıl	yoksul	
(41)	-sEl	-sal/-sel	kırsal	kumsal	bilimsel	bölgesel
(42)	-Gil	--gıl/-gul/-gil/-gül/-kıl/-kul/ -kil/-kül	Hasangil	dayımgil	halasıgil	içkil

(43)	-IE	-la/-le	yayla	kışla	kumla	tuzla
------	------------	---------	-------	-------	-------	-------

B. İsimden fiil yapma ekleri 名詞類から動詞を作る接尾辞

(1)	-IE	-la/-le	başla	horla	elle	ütüle
(2)	-EI	-al/-el	daral	boşal	dikel	yönel
(3)	-I	-I	kısal	doğrul	durul	incel
(4)	-E	-a/-e	kana	oyna <oyun-a	benze <beniz-e	türe
(5)	-i	-ı/-u/-i/-ü	ağrı <ağır-ı	kaşı	taşı	uzu
(6)	-Er	-ar/-er	başar	onar	yeşer <yaş-ar	göğər <gök-er
(7)	-DE	-da/-de/-ta/-te	fısılda	horulda	iste	gürülde
(8)	-kir	-kır/-kur/-kir/-kür	haykır	kışkır	püskür	tükür
(9)	-(i)k	-(ı/u/i/ü)k	acıık <aç-ık	gecik <geç-ik	birik	gözük
(10)	-(i)r	-(ı/u/i/ü)r	çağır	hapşır	belir <belgü-r	öksür
(11)	-sE	-sa/-se	susa	umursa	garipse	önemse
(12)	-(i)msE	-(ı/u)msa/-(i/ü)mse	azımsa	benimse	iyimse	kötümse

C. Fiilden isim yapma ekleri 動詞から名詞類を作る接尾辞

(1)	-mEk	-mak/-mek	yıkamak	dolmak	erimek	görmek
(2)	-mE	-ma/-me	aldatma	kavurma	değme	örme
(3)	-(y)İş	-(y)ış/-(y)uş/-(y)iş/-(y)üş	bakış	duruş	söyleyiş	yürüyüş
(4)	-(i)m	-(ı/u/i/ü)m	kuşam	yudum <yut-um	giyim	ölüm
(5)	-(i)k	-(ı/u/i/ü)k	açık	dilek	döşek	tükürük
(6)	-Ek	-ak/-ek	bıçak	konak	korkak	ürkek
(7)	-(i)n	-(ı/u/i/ü)n	ekin	gelin	uzun	bütün

(8)	-Gi	-gı/-gu/-gi/-gü/-kı/-ku/-ki/-kü	atkı	uyku <uyu-ku	bilgi	örgü
(9)	-gE	-ga/-ge	dalga	kavurga	bölge	süpürge
(10)	-Gin	-gın/-gun/-gin/-gün/-kın/ -kun/-kin/-kün	aşkın	soygun	bilgin	düşkün
(11)	-GEn	-gan/-gen/-kan/-ken	sıkılğan	alınan	unutkan	girişken
(12)	-giç	-gıç/-guç/-giç/-güç	başlangıç	yargıç	bilgiç	süzgüç
(13)	-GEç	-gaç/-geç/-kaç/-keç	kıskaç	süzgeç	yüzgeç	
(14)	-EğEn	-ağan/-eğen	yatağan	olağan	gezeğen	keseğen
(15)	-(y)lci	-(y)ılcı/-(y)ucu/-(y)ici/-(y)ücü	satıcı	okuyucu	dinleyici	düşündürücü
(16)	-ç	-ç	inanç	kıskanç	korkunç	gülünç
(17)	-i	-ı/-u/-i/-ü	batı	dolu	dizi	ölü
(18)	-E	-a/-e	yara	sapa	oya	öte
(19)	-ti	-tı/-tu/-ti/-tü	kızartı	kuruntu	belirti	görüntü
(20)	-(i)t	-(ı/u/i/ü)t	taşıt	yoğurt	geçit	öğüt
(21)	-si	-sı/-su/-si/-sü	yassı	yatsı	sinsi	tütsü
(22)	-EnEk	-anak/-enek	sağanak	yığınak <yığ-anak	değnek <değ-enek	görenek
(23)	-EmEk	-amak/-emek	basamak	kaçamak	tutamak	
(24)	-mik	-mık/-muk/-mik/-mük	kıymık	soymuk	kusmuk	ilmik
(25)	-Eç	-aç/-eç	sayaç	tıkaç	güleç	süreç
(26)	-Em	-am/-em	tutam	dönem		
(27)	-EIEk	-alak/-elek	asalak	yatalak	çökelek	
(28)	-Eri	-arı/-eri	uçarı			
(29)	-EmEç	-amaç/-emeç	dönemeç			

(30)	-mEç	-maç/-meç	bulamaç	bazlamaç	yırtmaç	
(31)	-bEç	-baç/-beç	dolambaç <dolan-baç	saklambaç <saklan-baç		
(32)	-sEl	-sal/-sel	uysal			
(33)	-mEn	-man/-men	sayman	azman	öğretmen	göçmen
(34)	-sEk	-sak/-sek	tutsak			
(35)	-pEk	-pak/-pek	kaypak			
(36)	-vEn	-van/-ven	yayvan			
(37)	-mir	-mur/-mür	yağmur			
(38)	-cEk	-cak/-cek	erincek			
(39)	-cE	-ca/-ce	eğlence	düşünce		
(40)	-cEmE	-cama/-ceme	sürünceme			
(41)	-mEcE	-maca/-mece	atmaca	koşmaca	bulmaca	bilmece

Ç. Fiilden fiil yapma ekleri 動詞から動詞を作る接尾辞

(1)	-mE	-ma/-me	anlama	dokuma	pişme	sönme
(2)	-(i)n	-(ı/u/i/ü)n	faydalan	bulun	gelin	öğren
(3)	-(i)l	-(ı/u/i/ü)l	kocal	tutul	denil	dökül
(4)	-(i)ş	-(ı/u/i/ü)ş	ağırlaş	vuruş	itiş	bölüş
(5)	-ir	-ır/-ur/-ir/-ür	şaşır	doğur	bitir	düşür
(6)	-(i)t	-(ı/u/i/ü)t	uzat	kokut	bildirt	yürüt
(7)	-Dir	-dır/-dur/-dir/-dür/-tır/-tur/ -tir/-tür	yaktır	boğdur	yedir	öptür
(8)	-dEr	-dar/-der	gönder			
(9)	-Er	-ar/-er	çıkır	kopar	gider <git-er	

(10)	-E	-a/-e	tika			
(11)	-i	-ı/-u/-i/-ü	kazı	sürü		
(12)	-p	-p	serp	kırp		
(13)	-y	-y	doy	koy		
(14)	-msE	-msa/-mse	gülümse			
(15)	-Esi	-ası/-esi	göresi			
(16)	-EIE	-ala/-ele	durala	kovala	gevele	silkele

*注意すべき箇所や問題の箇所を赤で示しました。

【参考図書】

Muharrem Ergin著 Türk Dil Bilgisi p.154-216

大川博著 ステップアップトルコ語 p.156-158